

#319 • SEPTEMBER 2024 • ÅRGÅNG 29 • PRIS: 80 KRONOR • SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

SITUATION

S T H L M

Slussen

ÅR NIO PÅ BYGGET 09.00

Bianca Kronlöf

VISSELBLÅSARE PÅ STOCKHOLMSKA

Minna Höggren

KÄRLEKEN ÄR INTE OFÖRKLARLIG

H. SELF

Countryartisten **Henric Hammarbäck** lämnar ogärna Telefonplan. I slutet av september kommer *Skälva*, hans första skiva på svenska. Låtar skriver han i köket med papper och penna. Utan att gå in i detalj på varför, anser han sig ha förtjänat rätten att skriva så mörka texter som han gör.

GATUPLANET SID 38 →

**Heroinet
håller på att
försvinna**

HEJ DIN JÄVLA BOOMER, DU KAN GÖRA SKILLNAD!

Oavsett vad ungdomarna i din närhet kallar dig – prata med dem. Det är bästa sättet att förebygga självmord.

Gå in på suicidezero.se/snack för att få hjälp på traven.

**SUICIDE
ZERO**

INNEHÅLL

#319
september 2024

10. Från ö till ö till Utö

VM i Swimrun går i mål på platsen där idén en gång föddes.

14. Bianca Kronlöf

Spelar visselblåsare på stockholmsska i *Så länge hjärtat slår*.

32. Slussen, år nio

I trappan ner mellan paviljongerna hörs "Just i dag är jag stark".

38. Gatuplanet

Heroinet på väg att ersättas av syntetiska opioider.

44. Minna Höggren

Med en vetenskaplig blick på kärlek och dejting.

ALLTID I SITUATION STHLM

- 6. Min Plats
- 11. Situation Waldersten
- 17. Krönika
- 47. Korsord
- 48. Dåtid Sthlm

20. Henric Hammarbäck

H. Self skriver låtar i köket med block och penna de veckor han inte har barnen. Nu kommer *Skälva*, hans första skiva på svenska – tolv låtar med prestanda och karat, från en man som har en klar bild av hur den mörka världen kan vara.

ULF STOLT, CHEFREDAKTÖR

H. Self, Slussen är nio och syntetiska opioider

När jag mailade en intervjufråga till countrysångaren H. Self – riktigt namn Henric Hammarbäck – fick jag till svar från hans skivbolagsrepresentant att han inte tycker om att befinna sig i rampljuset och att han helst inte lämnar Telefonplan.

Samt förslag på två restauranger att ses på – det ena stället låg lite närmare artisten, på det andra stället, en kvarterskrog, skedde en dödsskjutning någon vecka tidigare ”vilket tyvärr har resonans i en av låtarna på skivan”.

Så vi sågs där.

I filmen *Så länge hjärtat slår* spelar Bianca Kronlöf visseblåsaren Stine Christophersen – filmen är baserad på en verklig händelse under covid-pandemin – som larmade om oegentligheter på ett äldreboende. För rollen var hon tvungen att förstora sin stockholmska, säga ”hära” i stället för ”här”.

För nionde året i rad är vi någonstans på Slussenbygget och fördjupar oss i vad som pågår specifikt på just den platsen. Och vi gör det som vanligt klockan 09.00 den tredje

fredagen i augusti.

I år gick vi bland annat nedför trapporna mellan paviljongerna vid Mälarterrassen till tonerna av ”Just i dag är jag stark” från en bandare i en byggbod. Då vet man att man är på ett bygge på Södermalm.

HEROINET HÅLLER PÅ att försvinna.

Talibanerna förbjöd odling av vallmo i Afghanistan för ett drygt år sedan, nu märks det på heroin-tillgången även här i Stockholm.

I stället dyker det upp fler och fler syntetiska opioider på gatan – nitazener – som är många gånger starkare.

Brukarföreningen, tull och polis är oroade att detta ska leda till ökad dödlighet.

Stamlinjerna i stan, efter en testperiod på linje 4, ska börja släppa in passagerare genom alla dörrar för att minska stopptiden.

Med boken *Kärleksgapet* försöker journalisten Minna Höggren, via tekniken, politiken och vetenskapen, ta ett grepp om ämnet dejting.

In memoriam: Dag Rejving, han sålde alla nummer av tidningen från 1995, avled i juni.

FAKTA HEMLÖSHET

27 383 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor i långsiktiga bostadslösningar via Socialtjänsten och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

6 605

hemlösa personer vistas i Stockholm enligt den senaste mätningen och av dessa lever 1 261 i akut hemlöshet.

Mätningen gjordes under en vecka i april 2023 och enligt Socialstyrelsen ska antalet ses som ett absolut minimum.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs *Situation Sthlm* av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidnings-säljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skriververkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Över 90 procent av *Situation Sthlms* säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja *Situation Sthlm*.

Omslag:
Johan Bergmark

SITUATION STHLM REDAKTIONEN **Chefredaktör och ansvarig utgivare** Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-545 953 90 **Reporter** Maria Hagström, maria@situationsthlm.se **Art Director** Johan Olsson **Fotografer och illustratörer** Johan Bergmark, Anneli Hildonen, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten. För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Hemsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se **Räckvidd** 104 000 läsare (Orvesto konsument helår 2023) **Upplaga** 15 900 ex/mån (TS helår 2023) **ISSN**: 1400 - 4437 **LEDNING OCH ADMINISTRATION VD** Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-545 953 87 **Adress** Torkel Knutssonsgatan 37, 118 49 Stockholm **Tel** 08-545 953 81 **Organisationsnummer** 55 66 49-1071 **Bankgiro** 5774 - 9327 **SOCIAL VERKSAMHET Verksamhetschef, sociala verksamheten** Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-545 953 88 **Samordnare** Ingemari Olofsson, ingemari@situationsthlm.se, 08-545 953 81, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-545 953 81 **Telefonnummer distribution** 08-545 953 81 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8 -15.15, lördagar 10-14.15. **Organisationsnummer** 80 2411-14 97 **Bankgiro** 5357- 3259 **Gåvokonto Bg** 431-2252 **ANNONSERING & PRENUMERATION** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-545 953 94, Axel Schéle, axel.schele@mediakraft.se, 070-727 41 09 **Privatprenumeration** 11 nummer kostar 880 kronor **E-post** situationsthlm@flowinfo.se **Tryck** V-TAB Vimmerby 2020 **Miljö** Plasten runt tidningarna är en PE-folie. Den är återvinningsbar och lämnas i containern för plast vid återvinningsstationerna.

MIN PLATS

En tidningssäljare berättar om sin favoritplats i stan

”Vi islänningar vill skydda naturen”

En stig på vägen från boendet till Fruängens tunnelbana. Här känner **Hulda Björk** en doft av barndomen.

Jag går den här stigen morgon och kväll. Det växer mer vilt just här och jag känner den svenska doften som tar mig till barndomen. Jag bodde i Sverige när jag var två till sju år. Sen flyttade vi tillbaka till Island. Jag saknade Sverige. Det är en annorlunda lukt här. Det är mer växtlighet och man känner på doften om det är varmt eller har regnat. Men jag gillar naturen på Island också. Vi islänningar vill skydda naturen, hålla i det som är.

Jag kom tillbaka till Sverige för tre år sedan. Nu bor jag på Krinolinen och går den här stigen för att åka till Situation Sthlm. Jag har svårt att stå stilla när jag säljer tidningar, jag går runt. Oftast på Söder eller i Huddinge. Situationen jag är i nu är inte min vanliga situation, bara de sista åren. I 17 år tog jag hand om mina tre barn. Jag har haft hus, fiskebåt och en stor bondgård med 300 får. Jag har jobbat på apotek, med yoga, varit läkarsekreterare och studerat juridik.

Jag var med om ett trauma på Island, så jag kan inte bo där. Nu vill jag samla ihop mig och må bättre. Jag älskar den svenska sommaren, men har fibromyalgi och får ont i kroppen på vintern. Jag skulle vilja bo på ett varmare ställe och ha ett eget boende dit jag kan bjuda mina barn. Jag saknar dem så mycket.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO: **ANNELI HILDONEN**

MITT JOBBS

Om yrken och
arbete i stan

BEATA HOLMBERG
KONSTINTENDENT

”Jag tar hand om Stockholms stads konst”

Jag tar hand om Stockholms stads konst utomhus. Det är 460 konstverk som ska inventeras och underhållas. Vid en inventering kollar jag stabilitet och skador som klotter, repor, skräp, smuts och biologisk påväxt. Det är inte ovanligt att verk blivit påkörda av fordon eller vandaliserade och behöver tas in för lagning.

– Den äldsta skulpturen är Gustav III på Slottsbacken från 1808 och det senaste verket är Under tiden på Vattentorget.

– Jag tar ett område i taget och cyklar helst. Mina arbetsredskap då är en svart anteckningsbok, en kamera, nåt att mäta med och en skalpell eller träpinne för att undersöka beläggningar.

– Konstverken är i brons, aluminium, stål, järn, glasfiber, betong, sten och trä. Vissa verk och material slits mer än andra. Just nu jobbar jag med lekskulpturen Ägget i Tessinparken som är populär bland barn och ett verk som vi planerar att konservera nästa år.

– Mitt jobb är det bästa man kan tänka sig, jag får arbeta med både konst och människor i staden och samarbeta med konservatorer, hantverkare, konstnärer, konstruktörer, arkitekter, tekniker och ingenjörer.

TEXT **GERD ERIKSSON**
FOTO AV **MAGNUS SANDBERG**

Det är Kulturförvaltningen i Stockholms stad som har det övergripande ansvaret för de 460 utomhuskonstverk som Beata Holmberg inventerar löpande.

28

procent fler samtal till Bris stödtelefon sommarlovet i år. 10 338 barn ringde, orsak bakom nästan hälften av samtalen var psykisk ohälsa, fjorton procent av samtalen rörde våld, övergrepp och kränkningar.

Stadens elva naturreservat firas

NATUR Stockholms stad har elva naturreservat. Där finns bland annat eklandskap och hållmarktallskogar, sjöar och våtmarker, som är viktiga för den biologiska mångfalden, klimatet, ekosystem och människors hälsa.

8 september ska de hyllas och firas på Naturreservatens dag.

Stockholms naturskyddsförening arrangerar tillsammans med flera andra

föreningar utomhusaktiviteter för stora och små i Flatens naturreservat och Judarskogen. Bland annat ordnar Svenska Turistföreningen en åtta kilometers vandring runt Flatensjön med en liten avstickare

mot Drevviken.

Andra exempel på naturreservat i kommunen är Grimsta, Hansta och Sätterskogen. Stockholms stad planerar för ett nytt naturreservat i Kyrkhamn i Hässeby Villastad.

MARIA HAGSTRÖM

PRESSBILD

Nu går det att kliva ombord genom alla dörrar på de blå bussarna.

Allt unga vill veta om knark

TV En tredjedel av alla gymnasieungdomar i Sverige har blivit erbjudna narkotika det senaste året, enligt statistik från CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning) från 2023 har hälften av dem använt narkotika någon gång. Och i högstadiet har, enligt samma undersökning, sex procent av pojkarna och sju procent av flickorna i årskurs nio använt narkotika någon gång.

I åtta drygt kvartslånga avsnitt, baserade på frågor inskickade av ungdomar, vill UR med serien "Allt om knark" både informera och förebygga.

Professor David Engblom vid Linköpings universitet förklarar vad som händer i hjärnan när individen hamnar i ett beroende.

I de olika programmen i serien medverkar bland annat läkare, jurister, poliser, före detta missbrukare och langare och svarar på ungdomarnas inskickade frågor. Frågorna handlar bland annat om samhällskostnader, om vad som räknas som droger – är lustgas och alkohol droger? Hur kroppen och hjärnan påverkas, de etiska aspekterna av droger, hur relationer påverkas, om gängkriminalitet och effekterna av en eventuell legalisering.

ULF STOLT

På UR Play 18 september.

BUSSAR ÖPPNAR ALLA DÖRRAR

När buss 4 lät resenärer att stiga på vid samtliga dörrar minskade stopptiden med 36 procent. Nu hakar fler stadsbussar på.

KOMMUNALTRAFIK Först ut var buss 4, en linje som cirka 35 000 personer reser med varje vardag. Bussen har tidigare haft låg medelhastighet – under rusningstid cirka 12 km/timme. En tredjedel av restiden spenderades vid hållplatserna.

I ett pilotprojekt testade Trafikförvaltningen att öppna alla dörrar och låta resenärer stiga på där. Tiden vid varje stopp mättes med data från ett

IT-system som finns installerat i SL-bussarna. Det visade att tiden som 4:ans buss stod vid hållplatser minskade med 36 procent, vilket motsvarar 6 minuter om man reser hela sträckan Gullmarsplan-Radiohuset. Trängsel och förseningar minskade och bussens medelhastighet ökade.

Nu har även de blå bussarna på linjerna 1, 2, 3, och 6 öppnat samtliga dörrar. De busslinjerna drabbas ofta av förseningar och "kolonnkörning" när bussar på samma linje hinner i kapp varandra.

– Vi är glada över att erbjuda

resenärerna en snabbare och smidigare resa med påstigning genom alla dörrar på våra mest högtrafikerade linjer. Att tillåta påstigning i alla bussens dörrar är ett enkelt sätt att minska trängsel och korta tiden som bussen blir stående vid hållplats, säger trafikregionråd Anton Fendert (MP).

Biljettläsare har installerats vid varje dörrpar på bussarna så att resenärer kan "blippa" utan att behöva trängas längst fram. Pilotprojektet visar att mängden resenärer med giltig biljett var densamma.

MARIA HAGSTRÖM

”Hushåll med hög belåning, människor som köpt bostad dyrt och ganska nyligen och familjer där inkomsten försämrats är lite extra glada idag.”

Claudia Wörmann, boendeekonom Hypoteket. Angående Riksbankens sänkning av styrräntan med 0,25 %, och tydliga flaggning för att fler räntesänkningar är att vänta under året.

PRESSBILD

Tävlande från 40 nationer samlas med vätträkt och löparskor på Utö.

FRÅN Ö TILL Ö TILL UTÖ

Den 2 september arrangeras VM i swimrun i Stockholms skärgård. Målgången är på Utö, platsen där sporten föddes.

TÄVLING I kommande världsmästerskapet i swimrun ÖTILLÖ medverkar deltagare från cirka 40 nationer, men det är i Stockholms skärgård sporten har sitt starkaste säte.

– Det finns en anledning att sporten startade här. Inget land har fler öar än Sverige och kärleken till skärgården är stor, säger Staffan Björklund, sportchef på ÖTILLÖ.

Starten är i Sandhamn och

målgången på Utö.

– Det var under en kväll med för många öl som ägarna till Utö Vårdshus och två anställda slog vad om att ta sig till Sandhamn genom att springa och simma.

Nästa dag gav de sig av. Det tog dem 26 timmar den gången.

Senare föddes idén att arrangera en tävling. I dag, nästan två decennier senare, är sporten etablerad och det finns ett flertal tävlingar i Sverige och ytterligare några länder. IVM tävlar deltagarna i lag om två. De springer i vätträkt och simmar med löpskor mellan och över 24 öar. Distansen är 70 kilometer. I dag

är världsrekordet sju timmar.

– Jag gillar att det så sömlöst. Vid vattnet har man redan vätträkt på sig och vid land har man skorna på. Det finns inget stopp, det är bara att köra. Det är en mindre stress på kroppen när man både simmar och springer, säger Staffan Björklund som själv vunnit VM en gång.

Om man vill se loppet, var gör man det bäst?

– På norra Utö. Där är det feststämning. Deltagarna har också livetrackers och går att följa på ÖTILLÖ:s hemsida. Vi uppdaterar även på våra sociala medier.

MARIA HAGSTRÖM

SVENSKA KRÖKAN

Priset för en träl på vikingatiden

HISTORIA Forskare vid Stockholms universitet har kommit fram till prisuppgifter på vikingatiden. En ox kostade 2 öre, runt 50 gram silver. Det motsvarar 100 000 kronor i dag. Vanligt pris på en träl var 12 öre. Mansbot för en fri man – böterna dräparens släkt betalade offrets – var 5 kilo silver. Det är 10 miljoner kronor i dag.

Uppgifterna kommer från en nytolkning av runskrift på en järnring från 800- eller 900-talet – den äldsta bevarade lagtexten i Norden. Ordet ”auk” har nu ändrats från ”och” till ”också”.

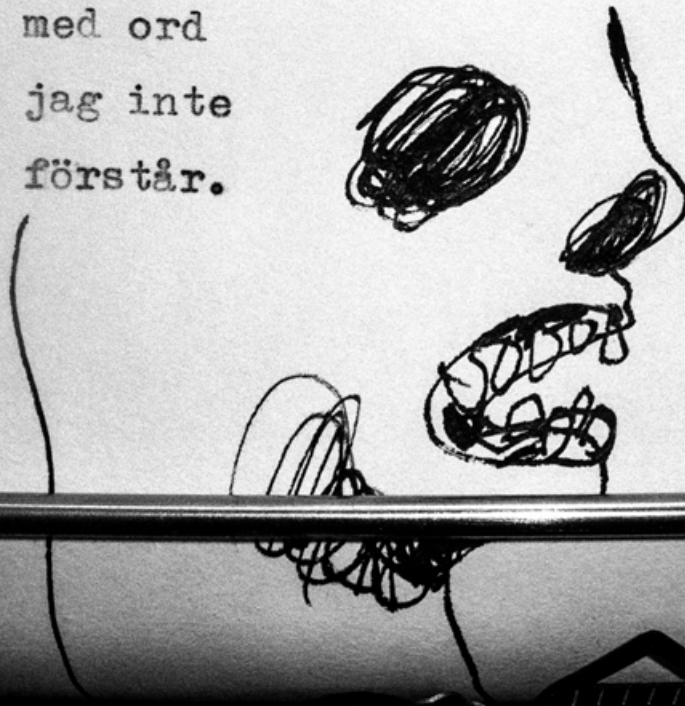
– Det visar på ett mer flexibelt bötessystem, där antingen oxar eller silver kunde användas för betalning i stället för både en ox och silver, säger Rodney Edvinsson, professor i ekonomisk historia.

MARIA HAGSTRÖM

32,7

är den genomsnittliga medelåldern för förstagsmödrar i Lidingö kommun 2023 – högst i landet, följt av Stockholm och Danderyd, där den var 32,6 år. 2023 uppmättes den högsta medelåldern bland första gångsföräldrar i Sverige sedan SCB började för statistik år 2000.

- Jag gillar inte
att slänga mig med
ord jag inte
förstår. Tycker inte
om då andra gör
det heller; slänger sig
med ord
jag inte
förstår.

VAR ÖRBY ALLÈ NÄR 10.31-10.56

KVARTERETT TRÖSKELN.

Det är som små runda knoppar högst upp där det skulle kunnat vara spetsar på det svarta smidesstaketet och grinden vid huset med udda nummer längst ner på gatan i hörnet Sparreholmsvägen. Lite ogräs har infiltrerat stenläggningen innanför. Två parkerade bilar. Soptunnorna framställda. Brunbetsad pergola och uppväxta prydnadsgranar mot grannfastigheten.

Skylt på telefonstolpe – telefonnummer och mailadress – om jord och grus som levereras och grovsopor som tas omhand.

I hörnet Ånhammarsvägen – de tretton husen utmed gatan ser likadana ut – precis under en av de höga lyktstolparna som böjer sig högst upp och bugar ned med en lampkupa, en pappa i shorts som vagnar en barnvagn: UV-filt över suffletten, blicken ner i mobilen, framhjul en rytmiskt fram och tillbaka över asfaltkanten.

Åtta bilar parkerade i rad intill.

ETT DRÄKTIGT ÄPPELTRÄD hänger sig ut över tomtgränsen och det låga, gröna flätverksstängslet mot gatan. En mängd äpplen har fallit av, ligger både runt trädet på tomt och gräskanten och trottoaren mot gatan utanför, fyra stöttor under de tyngsta grenarna.

Nedanför trappan till huset tre cyklar på stöden, plus en liten röd sparkcykel.

På ett elskåp framför ett grönt trästaket vid ett vitt trägarage har

någon placerat två äpplen. Skylt som säger ”Kör sakta, Lekande barn” på en stolpe som visar att det är 0,8 meter till närmsta vattenbrunn för Brandförsvaret att koppla upp sig.

Två vita trädgårdsstolar av plast bredvid en grusad uppfart, grinden öppen. På balkongen ovanför en blomlåda med två rosa pelargoner.

”Ett
dräktigt
äppelträd
hänger
sig ut”

Inkörd på uppfarten till ett hus en vit pickup som gjorts om till epa, skylten för långsamt gående fordon till vänster på bakrutan.

En man med ryggsäck på en cykel kommer i hög fart uppifrån

Örbysslottsväg. Han hälsar på en kvinna som just tryck upp låset på sin bil, dess blinkers ljungar till med en kort signal precis när han passerar.

I Elefantparken mitt emot Vietnams ambassad pågår trädgårdsskötsel – två män i varselkläder röjer i en av rabatterna på den ena sidan, och en man i t-shirt och svarta hörselkåpor rullar av en gräsklippare från släpet till en gråvit skåpbil på den andra sidan gatan.

Vid grinden till ambassaden står två kvinnor och talar. Inifrån ambassadbyggnaden kommer en tredje kvinna gående i gruset, hon tar ut kurvan en aning runt flaggstängen när hon leende går dem till mötes.

TEXT **ULF STOLT**

FOTO: **MAGNUS SANDBERG**

Bianca Kronlöf spelar rollen som ett vårdbiträde under pandemins första våg. Under våren 2020 var hon själv höggravid och minns oron. Var covid farligt för gravida? Får hennes partner vara med på förlossningen? Kan deras föräldrar träffa barnet? "Men herregud, jag kom ju lindrigt undan om man jämför".

BIANCA KRONLÖF, SKÅDESPELARE:

”För vissa är det här deras livstrauma”

Bianca Kronlöf spelar huvudrollen i filmen *Så länge hjärtat slår*. En visselblåsarhistoria om ett vårdbiträde som slog larm under pandemin.

TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO MAGNUS RAGNVID

DET ÄR SOM att kastas tillbaka till en tid som känns ganska avlägsen nu, trots att den bara är några år bort. Smittan vi inte visste mycket om, en ödslig tunnelbana och två meters avstånd till varandra. Att se filmen ”Så länge hjärtat slår” är också att kastas in i en värld som många av oss inte hade inblick i - om det inte vore för vittnesmål och visselblåsare.

– De sjukaste delarna, där man tänker att det där kan ju inte vara sant, det har hänt på riktigt, säger Bianca Kronlöf som spelar huvudrollen Hanne, inspirerad av verklighetens Stine Christophersen som när ingen lyssnade slog larm i media om missförhållanden på ett äldreboende i Stockholm.

Det är våren 2020 och smittan når boendet som Hanne jobbar på. Där de tidigare fått bra betyg i brukarundersökningen

dör nu människor en efter en. Skyddsrutiner saknas, det är brist på personal och vårdbiträden jobbar i hemmagjorda visir och springer mellan sjuka och friska. Ledningen hävdar utåt att allt är under kontroll, men ”på golvet” vet alla att det är lögn.

FILMEN HANDLAR OM ett vårdbiträde som kämpar: vem ska hon vara i den här krisen? Och det handlar om människor som bor på äldreboendet, de anhöriga som inte får träffa sina kära, personalen och enhetschefen. Relationerna, sorgen och paniken, men också värmen.

– Det är en visselblåsarhistoria. Det handlar egentligen om att våga resa sig mot dem med makt eller att göra sig obekvämt i ett sammanhang oavsett om det är en vänskapsrelation eller en jobbrelation. Såna situationer ställs vi inför i dag också. Men

under pandemin blev det ju på liv och död.

När Bianca Kronlöfska beskriva sin rollkaraktär menar hon att det finns ett före och ett efter.

– Hon är egentligen en ganska lättsam och glad person som tar livet med en klackspark. Hon ser inte på sig själv som ett vårdbiträde, hon är musiker. Men så händer den här krisen, hon ser de här människorna och har ett ansvar. Vad ska hon göra med det?

Det är en drömroll. På grund av ämnet och det krävande karaktärsarbetet.

– Tidigare i intervjuer har jag fått frågan: vad är ditt nästa projekt eller vad är din dröm? Jag har svarat att jag skulle vilja

spela nån som finns eller har funnits på riktigt. Det kräver respekt. Att inte överdriva eller förminska nån.

Därför har hon ägnat väldigt mycket tid till att om och om igen lyssna på P1-dokumentären ”Det Illojala Vårdbiträdet”. Hanne skulle inte se ut som Stine, för att ta ett steg bort, men karaktären har inspirerats av henne.

– Till exempel har jag förstorat min egen stockholmska. Tagit in hennes darr på rösten när hon är nervös eller att hon säger ”håra” i stället för ”här”.

Hon har även träffat Stine Christophersen. Pratad och ställt frågor.

– Det har varit jättefint, vi är faktiskt kompisar i dag.

Hanne är musiker och visst har Bianca Kronlöf sjungit på scen förut, men har ”väldigt lågt självförtroende” när det kommer till musik och sång.

– Jag har tagit sånglektioner och lärt mig att spela gitarr, jobbat med att få bort djävulen på axeln.

Filmteamet hade också kontakt med ett äldreboende där de bland annat gjorde studiebesök. Några av de boende medverkar i filmen som ▶▶▶

BIANCA KRONLÖF

Född: 1985

Bor: i Trångsund

Gör: Skådespelare, komiker och manusförfattare. Hon har bland annat gjort webb-tv-serien Full Patte och medverkat i filmen *Svenskjävlar* och tv-serien DEG. Hon har skrivit boken *Brev till mannen*.

Aktuell: huvudrollen i filmen *Så länge hjärtat slår*, med biopremiär 27 september. Filmen är regisserad av Ella Lemhagen.

TRAFIK FILM

Under våren 2020 larmade vårdbiträdet Stine Christophersen i Expressen om äldreboendet Sabbatsbergsbyn. Bolaget Attendo hade uppgett att covidsjuka personer isolerades och hade egen personal. Det stämde inte. Hon fick sedan en erinran eftersom hon ansågs ha varit illojal. Det ledde till att två chefer dömdes för brott mot meddelarskyddet.

statister och med lite större roller.

– Det är speciellt när man ska spela en historia om att nån är döende och så har man en människa framför sig som är gammal och bräcklig på riktigt och som kanske inte har lång tid kvar. Vi har inte kunnat köra på i vanligt tempo. Alla som var med tyckte att det var skitkul, säger hon och fortsätter:

– Det har varit helt otroligt att få vara en del av Ellas (Lemhagen) arbete som regissör, både hennes konstnärliga vision och arbetsmetod. Varsamheten i att ta hand om en sån här berättelse och människorna. Den yngsta personen var 10 år och den äldsta 104 år.

Har du själv jobbat på äldreboende nån gång?

– Jag hade för länge sen ett extrajobb där jag arbetade med

”Skräcken som folk kände inför att gå till jobbet men ändå gjorde det.”

äldre personer med funktionsnedsättning. Det hjälpte mig att veta vad det handlar om. Man är ju extremt fysiskt nära: duschar, torkar, byter blöjor, matar, städar. Samtidigt som man ska vara den där kompisen. Och alla människor är ju olika. Vi är väldigt snabba med att bunta ihop folk som behöver hjälp. Att se individen är också en del av jobbet.

EN PERSON SOM jobbade på det boende som filmen bygger på har en liten roll i filmen.

– Hon berättade att personalen inte visste ifall de själva skulle dö, att hon tänkte på sjuksyrrorna i dokumentärer om aids. Kommer jag ta med mig det här hem? Skräcken som folk kände inför att gå till jobbet men ändå gjorde det.

Bianca Kronlöf frågar sig vad samhället har lärt sig av det här.

– Fan vad de som jobbade inom vård och omsorg kämpade under pandemin. Men det är ju inte som att man har gjort om hela statsbudgeten så att de ska ha bra förutsättningar i dag. De gick på knäna innan pandemin och de gör det fortfarande. Har personalen inte rätt förutsättning kan det gå åt helvete för dem de ska vårda.

Hon hoppas att de ska känna sig sedda av filmen. Också de människor som blev sjuka, deras anhöriga och de som aldrig fick ta farväl.

– När många av oss kan säga att vi har gått vidare efter pandemin, lämnat det bakom oss, så finns det andra som faktiskt inte kan det. För vissa är det här deras livstrauma. ■

Bli vuxen vid Skogskyrkogården

DEN FÖRSTANATTEN hade jag ingen el. Men eftersom det var min allra första lägenhet ville jag inte vänta en sekund till på att få flytta in. Jag tände stearinljus i mörkret och kände mig fri. I tvåan vid Skogskyrkogården skulle mitt vuxenliv börja. Jag kunde göra vad jag ville, hur jag ville och när jag ville. Nästan. Hyran skulle betalas. På vardagarna delade jag ut post. Sprang upp och ner i Enskedes trapphus, aktade mig för skällande hundar på andra sidan brevinkasten och trampade vidare mellan villor.

Två vänner flyttade in. Det gick inte att betala andrahandshyran själv. Och inte behövde jag 60 kvadratmeter. Dessutom var det roligare att bo tillsammans. Den lite mer ordningsamma av oss bodde i vardagsrummet och vi andra två delade på sovrummet. En enkel vikvägg mellan sängarna. När den ena snarkade vältes väggen över den andra för att få tyst. Golvet var täckt med stora klädhögar och det var svårt att avgöra vad som var sängar och vad som var byxor och tröjor.

På helgerna besökte vi klubbarna Heaven på Kungsgatan och Daily's i Kungsträdgården. Raggade fest och hamnade lite här och där i stan. Inågon trång studentlägenhet eller i ett stort tjugigt vardagsrum hos någon som bodde hemma hos mamma. Han ville gärna berätta hur dyr pallen min kompis satt på var. "Ska vi slänga ut den från fönstret?", sa han. Mamman vaknade. Vi gick hem. Vi kom alltid hem helskinnade men lite ostadiga.

Det hände att vi gick gatan bort för att hyra en moviebox och kolla film och en gång i månaden lyxade vi med att åka till Gamla stan för att äta italienskt på rödrutig duk. När

**MARIA
HAGSTRÖM**

Nyhetsredaktör
och reporter

"Råkade starta en liten brand på köksbordet."

min kompis chef hade varit extra jävlig besökte vi godisbutiken hon jobbade i och åt direkt ur lösgodislådorna, efter att hon låst dörren och dragit ner metallskydden för skyltfönstren. Ingen såg och ägaren var ju ändå skit.

Sov med techno på, råkade starta en liten brand på köksbordet, åt chips med leverpastej till frukost när kylskåpet var tomt och plockade snus ur blomkrukorna efter en efterfest.

Vi var vuxna nu.

DET VAR HÖSTEN år 2000. Jag hade längtat efter det här, att flytta till Stockholm. Inte visste jag vad livet i Stockholm innebar, bara att det måste innebära mer spänning. Det var närmare världen. Jag hade sommarjobbat på fabriken och diskat glas och askkoppar på en krog och försökt spara ihop lite pengar.

Till en början sov jag på soffan hos min moster på Ekerö. Något boende eller något jobb hade jag inte fixat innan jag tog med mig pick och pack dit. Det skulle ordna sig. Det gjorde det också. Ett tag i alla fall. Andrahandslägenheten hyrde jag av en idiot. Efter ett halvår drog jag en tid utomlands och han blev arg, det var ju jag som stod på kontraktet. Han började terrori-

sera mina vänner och till slut blev de så rädda för honom att grannen hjälpte dem att fixa ett rum hos en vän. De flyttade in hos Milton. Räddaren. Han gillade nog att få lite liv i huset, för flera år senare fortsatte han att skicka julkort till dem.

Jag blev kvar utomlands. Riktigt nära världen. Men jag minns tiden vid Skogskyrkogården som speciell.

Det var så där spännande som jag hade hoppats på. När jag försökte bli vuxen. ■

BEHANDLINGSHEM FÖR FAMILJER

Detta är min berättelse om hur jag på 1980-talet under påtryckningar från socialtjänsten motvilligt gick med på att åka till ett "utredningshem" med mina barn. Det låg i Hässelby strand och innan beslut om att vi skulle dit så hade socialtjänsten gjort en utredning utan min kännedom.

Det var ett rent helvete, framför allt för min son. Exempel på händelser där:

Min son gick på fotbollsträning och spelade även matcher. Efteråt kunde personalen säga till min son att "du ska inte äta, du får ingen mat, gå och lägg dig". Min son som älskade idrott spelade även innebandy och åkte skidor. Jag, som hans mamma som älskade idrott, blev mycket upprörd och gick självklart i försvar för min son och sade till personalen att han måste ha mat.

Det slutade alltid med att han ändå bara fick mackor, ingen näring. Då han gick till träningar direkt efter skolan, var alltså lunchen i skolan den enda näringen han fick i sig under en hel dag. Detta i en ålder där ett barn växer som mest.

Anledningen till att vi placerades på detta hemska utredningshem var att jag hade hamnat i en destruktiv relation med en man som misshandlade mig både fysiskt och psykiskt. Då kontaktade jag socialtjänsten eftersom jag fruktade för mitt liv. Därför vaknade jag sedan ofta på nätterna på utredningshemmet och såg hans ansikte framför ögonen. Jag var mycket rädd för honom och att han skulle hitta mig där jag var. Han brukade hota mig att han skulle döda hela familjen. Jag brukade hjälpa till att laga mat i köket med personalen på hemmet, krattade löv och städade. Efter cirka en månads utredning på detta hem sade personalen att vi

Illustration av Marilyn Winter

har utrett er nu och vi tycker att du är en bra mamma.

Det enda de "observerat" var att min son ville "styra mig". Då de ej kunde hitta något annat hem fick vi flytta till ett behandlingshem för familjer som hette Skå-Edeby och låg på Ekerö. Händelser och hur vi hade det där skriver jag om i nästa nummer.

Toini

PÅ MEDBORGARPLATSEN

För alla oss som på något sätt värnar om miljön och integrationsfrågor är denna tid en mycket osäker era för oss. Vi som är lite mer vänstervridna och värnar om ett väl utbyggt välfärdssamhälle utan en massa privatiseringar och upp-

handlingar som gör att den som lägger lägst bud vinner är mycket oroade då det ständigt kommer ut i media hur äldre människor som arbetat för brödfödan hela sitt liv får en miserabel ålderdom på grund av nedskärningar i vården. Nu när vi har en högerregering där SD har mycket att säga till om kan det omöjligtvis bli bättre. Nej, här ska det satsas på att sätta fast de småförbrytare som oftast är bostadslösa för att vår regering totalt struntar i dem.

Jag själv klev ut på Medborgarplatsen och fick där höra Jimmie Åkessons ljuva stämna, det som skrämde mig var att alla stod andäktigt för att lyssna på denne uttalade rasist. Jag kunde då inte låta bli att tränga mig

fram och höja min röst, det som hände då är fantastiskt – jag fick ett oerhört gehör. Folk började bua åt honom och ifrågasätta hans politik. Där ser man att en människa kan visst göra skillnad. Detta är något ni ej bör glömma, alla ni som tycker som jag.

Magdalena 456

STOCKHOLM

Tidig morgon trampar fötter i blöt mossa,
kylslagen mark väntar solen,
världen vaknar sakta,
en krusning drar håret ur ansiktet.
Mjuk sömngång,
ljuspelare bildar galler
över ytan,
höjer landet och öarna
som vore de
högt över spegelvatten svart.

Stilla, stickande blank stad.

Symmetri i perfekta halvor
med vita ljusrälsar av
lågvattnet, tystnaden och tomhetens
svarta
liknar ingenting, trots att månen lyser halv
syns inga stjärnor.

Än är ingenting utsprucket i bergen.

LO Illustration av Lena Freij

LÄGGA TILL

Vi måste lägga år till livet och
inte liv till åren.

Lena Freij

EN RAGATA

Leta, reta, spreta och floja du e en
lycklig nolla och tro inte mitt skrik på
hjälp allt tas bara som ett skämt.
Tror inte utan jag vet att du gjort båda buhu,
bajsar när sanningen närmar sig på
för vi vet båda två.
Gjort bort dig för ofta dags att släppa
offerkoftan.
Du ljuger och leker smart varje dag
du spelar fin men e inte en dam.
Lögnerna flyter i din natur men vänta
du bara för snart e de min tur.

Nadja

PAPEGOJAN

Vilken papegoja, den har fått fnatt
började snacka allt som var räckte, var en fnatt.
Den ballade ur vilken otur
tänker bara på sig själv, vilken bäng en,
ingen tanke på vad som händer sen.
Vadå fienden,
han var bara en bästa vän som försvann,
vänskap kan snabbt ta slut när tabben åker ut,
en kula är allt som räcker för att allt släcka
och allt för att papegojan började läcka.
Ingen mussla att täcka.

Nadja

SORGEN

Du fanns i mörkret då jag var rädd
Vi badade under en blå himmel
Nu kommer du för alltid att vara i himmelen
Men du har en väldigt stor plats i mitt hjärta

/DIN FRU LENA

Lena Freij

Illustration av Marilyn Winter

Text **Ulf Stolt**
Foto **Johan Bergmark**

Sig själv närmast

Henric Hammarbäck – artistnamn **H. Self** – lämnar ogärna Telefonplan. Låtarna skrivs i köket med papper och penna och gitarren i knät veckorna han inte har barnen. Han tycker, utan att gå in i detalj på varför, att han förtjänat rätten att skriva så mörka texter som han gör. I slutet av september kommer skivan *Skälva*, hans första på svenska.

Stockholm Roots, Debaser, lördag 17 augusti klockan 19.00.

Henric Hammarbäck – artistnamn H. Self – beträder efter en kort introduktion av gitarristen Stevie Klasson som siste man scengolvet i tofflor med mörka strumpor, klädd mestadels i svart och med röd bandana och solglasögon. Bandet tuffar igång ”Skit i det” från kommande skivan *Skälva*.

Det framgår efter bara några takter att samtliga på scenen har en bra dag på jobbet.

H. Self står vid mikrofonen med sin akustiska Epiphone Frontier från 1967, den likadana som Gram Parsons hade, slår ackorden utan plektrum och känner in och vaggar rytmen till musiken med att böja vartannat knä i en mjukt böljande, småskalig dans.

Det låter som att han blundar bakom solglasögonen när han sjunger.

Han följer sedan på med släppta singellåten ”Klarälvens gudinna” och redan numärks en förändring i rummet – publiken börjar så sakteliga ta sig allt närmare fram mot scenen.

Och fler och fler kliver in från bakom det tunga, röda draperiet som ska ljuddämpa mot scenen i andra änden av lokalen för att lyssna. Det tättnar i folkmassan, en subtil form av fokusering in finner sig bland publiken, en känsla av att de tar emot musiken och orden som H. Self sjunger.

Någonting mellan artist och publik uppstår.

Som tredje låt spelas ”Maggie Brown”, också den släppt som singel tidigare i år. Några spridda rop och busvisslingar när den presenteras. Det blir allsång på vissa partier, skräll och jubel efter somliga strofer, några dansar, en handfull cowboyhattar guppar i takt.

Efter låten krattar sig H. Self i det ståtliga skägget, ler och meddelar att bandet gett honom skit för hans usla mellan-snack. Så de skippar därför det och går direkt på ”Cold

Quiet Lover” – kvällens enda engelska låt.

Det blir totalt nio låtar. Flera av dem outgivna och från kommande skivan och inte tidigare möjliga att höra. Han avslutar med den skälvande balladen ”Selma” på två gitarrer och fiol.

Applåderna och jublet efteråt går inte att bortse från.

Lokalen tänder upp. Bakgrundsmusik. Mannen bredvid på gradängen där jag sitter ställer sig upp, vänder sig mot sin vän:

– Fan, det här var obegripligt bra. Helt makalöst.

Vid vändplan till höger utanför tunnelbaneuppgången snett emot kvarterskrogen Tre Vänner i Midsommarkransen står en polisbuss, nere på andra sidan Midsommarparken tre till och längre upp på gatan ytterligare en polisbil.

För någon vecka sedan inträffade en skjutning här, en 25-årig man dödades med flera skott inne på krogen i vad polisen befarar och antar är ännu en döds-skjutning i den pågående gängkonflikten i Stockholm.

Den här kvällen knackar polisen dörr igen i området i jakt på nya vittnen och ledtrådar. Mordet är i skrivande stund olöst, ingen misstänkt är frihetsberövad.

– Vi skulle gått hit den kvällen jag och Casper (Hedberg, violinist i bandet, red. anm.) men vi gjorde inte det.

Henric Hammarbäck har två favoritkrogar där han föreslog att ses – här på Tre Vänner eller på Pizzeria Topoli lite närmare där han bor.

Han lämnar nämligen ogärna Telefonplan.

Innan vi ses har han varit förbi sin vän David Ritschard och det är från honom han anländer, aningen försenad, via en app-taxi. På vägen hit har han funderat på vad han ska svara om han får frågan hur han gör sin musik – han har inte gjort någon större intervju tidigare, situationen är inte helt van och bekväm.

– Jag tycker också att det är en intressant diskussion, men svaren är svåra. Jag älskar att tala om musik och låtar och texter och poesi, det är det roligaste jag vet.

Så hur går det till?

Låtarna skrivs i köket, varannan vecka är låtskrivarperioder då hans tre barn bor hos sin mamma. Sittande vid bordet med gitarren i knät, papper och penna inom räckhåll och telefonen bredvid. När låten är klar spelar han in en enkel demo på telefonen.

– Senaste tiden har det kommit låtar i en jävla fart, vet inte vad det beror på men det har varit extremt produktivt.

2021 släppte Henric Hammarbäck – under artistnamnet H. Self – sitt första countryalbum med engelska låtar, *Broken live on*. Albumtiteln är från ett känt citat av den engelska poeten Lord Byron: ”The heart will break, ►►

Amerikanska låtskrivare

■ **Henric Hammarbäck** har i detalj – hantverket, texterna, soundet – studerat amerikanska låtskrivare, både mer obskyra som Jimmy Donley och Ronnie Self som Hank Williams, Stanley Brothers och Louvin Brothers.

■ **Artistnamnet H. Self** har han tagit just efter låtskrivaren Ronnie Self, en vild och galen man som skrev låtar med Elvis, men som med alkohol och allmänt irrationellt beteende med framgång ruinerade sin egen karriär.

”Jag älskar att tala om musik och låtar och texter och poesi, det är det roligaste jag vet.”

but broken live on". Två år senare kom andra albumet på engelska, *Country Songs*.

Båda skivorna hyllades, om än kanske i smala men inte obetydliga americana-kretsar, för sina genuina rottrådar in i den amerikanska musiktraditionen och det skickliga och lyhörda utförandet av hantverket.

Vad som nu skett vid köksbordet är någonting helt annat.

– Jag har ju bytt språk. Eller... bytt låter så fänigt, jag har ju siktet inställt på att släppa flera saker på engelska. Men det blev väldigt... det hände nåt med de svenska låtarna som inte hänt med de engelska. Det bröts helt annan mark.

Han skrattar och påpekar att det "tyvärr faktiskt är så, fast jag försöker vägra se det". För han vill fortsätta skriva sina countrylåtar på engelska.

– Jag har skrivit med David (Ritschard, red. anm.) och fått utlopp för det svenska där, jag tycker jättemycket om att skriva på svenska men mitt eget artisteri är på engelska. Det är den låtskrivartradition jag kommer från.

Vi stannar kvar i samtalet vid det där att skriva med andra och hur det går till, vad man har med till bordet.

– När jag skriver med andra – för att jag ska kunna göra det så måste bådas själ få plats. Båda måste känna det. Så är det för mig. Sen kan man hitta på saker i sina historier, detaljer, snygga rader, men det måste bottna i nåt jag har koll på, nåt jag vet vad jag pratar om.

Eller också har man inte med någonting till bordet, bara finns i rummet.

– Jag har en kompis som inte gjort nånting, men på *Country Songs* har han cred på halva skivan. Men han sitter mest i mitt kök. Jag skriver låtar så, det bara händer.

Att Henric Hammarbäck vet vad han sjunger om är uppenbart. Texterna på skivan skyggar inte för de livs-omständigheter och den svarta de skildrar. Det går i grova drag att urskilja tre berättarjag i texterna – en hopplöst hjärtkrossad man, en driftande landstrykare som befinner sig strax söder om lagen, samt en ömsint fadersgestalt som blickar ut mot en omvärld och de lite trasiga livsvillkor som där väntar.

– Jag har i alla fall en bra bild av vad den mörka världen kan vara. Det går inte att skriva detta om man inte har det. Det är så klyschigt att ta upp Cornelis, men jag har sett den nya dokumentären många gånger. Nånstans där säger han att meningen med hans skrivande är att han "vill ge knarkarna ett ansikte". Det tycker jag är djärvt och hårt och fantastiskt att han säger.

I sina mörkaste stunder händer det att han tänker "är det för mörkt?"

– Det är ju ingen verklighet man kan turista i. Utanfö-

"Jag har en kompis som inte gjort nånting, men på Country Songs har han cred på halva skivan. Men han sitter mest i mitt kök."

skapet är nåt jag skriver för, en sorts vitt utanförskap. Jag gör cover på en Yasin-låt på skivan. Den är ett statement jag vill göra. Jag har alltid tyckt att han är grym. Hans texter.

– Yasin är ju på många sätt en modern Cornelis Vre-eswijk, skulle jag hävda.

Den Yasin-låt han gör cover på är "Rap är ingen konst", som avslutas med raderna: "Du kommer läsa om en skjutning i dag. Vet du vad, rap är ingen konst det är bara rap".

– Med tanke på där vi sitter... det här att barn dödar varandra är så sjukt, det måste verkligen lösas.

Han krattar lite i skägget, lutar sig bak i stolen. Och citerar Merle Haggard – en av många amerikanska låtskrivare vars konstform han närmast arkeologiskt studerat: "Du kan inte skriva en riktigt bra låt förrän du gått igenom en grisig skilsmässa".

– Jag tycker mig ha förtjänat rätten att skriva så här mörkt, utan att i detalj gå in på varför och var jag kommer ifrån. För det som kan vara när man skriver så här mörkt är att folk tänker "vad är det här för deppig snubbe?". Men det är därifrån jag kommer, det är så det varit för mig. Det har inte varit så jävla kul och lätt i mitt liv helt enkelt, och då blir det från en sån plats jag uttrycker mig.

– Jag har ju mer och mer känt ett utanförskap. Det finns så mycket i... det är svårt att förklara. Det är väl det jag försöker göra i låtarna.

Vi talar om kommande singeln "Gemenskap" som släpps 6 september. Och ordet raggardusch som dyker upp i andra strofen.

– Jag älskar det ordet. Jag hörde det under uppväxten i Sala, det var mycket raggare och epa och sånt.

En raggardusch är – för den som behöver fortbildning i ämnet – en utförd hygienrutin som innebär en hastig ▶▶▶

”Det enda jag räknar på är hur mycket pengar jag måste ha in – den här fucking räntan, tre barn– och hur mycket jag måste ut och spela.”

H. Self med bandet på scenen på Stockholm Roots på Debaser 17 augusti. Från vänster: Stevie Klasson på gitarr och entertainment, Casper Hedberg på fiol, H. Self himself, Jonathan Hummelman på trummor, Jonas Öhlund på gitarrer och mandolin, Alexander Skylvik på bas och Leonard Stenberg på pedal steel.

avtvättning av skrev samt armhålorna. Kan utföras i ett handfat, exempelvis på en bensinstationstolett, därav namnet.

– Rent historiskt, min generation som växte upp i Sala är en av de stökigaste som vuxit upp där, en av de stökigaste perioderna. Kickers, mycket bråk, droger, supande. Hårt och fientligt. Nån blev ihjälsparkad på stan. Man var rädd.

Han skjuter upp glaset en bit på bordet.

– En jävla skitstad, liten rasiststad, SD jättestora. En småstadsklyscha.

Trots det hade han som ung ingen tanke på att han borde, eller kunde, lämna stan.

– Det finns inte nån i min släkt eller familj, rent historisk, som nånsin lämnat Sala. När jag drog så var det bara, ”han kommer tillbaka”. Det blev aktuellt i gymnasiet typ, när jag hittade musiken.

Han gick samhällsvetenskaplig linje. När han var där.

– Jag gick ut med ofullständiga betyg.

Musiken hade han redan fått till sig hemifrån, bland annat via pappans blandband. De första texter han skrev var rap-texter på skoj, lyssnade mycket på Nas och annan nittiotals-hiphop.

När Henric Hammarbäck var 15-16 år började han spela gitarr. Han minns hur han hörde The Rolling Stones och Gram Parsons och hur det ritade om riktningen.

– Jag hade inte kommit i kontakt med sån musik innan, jag minns att det var fest i en replokal och sen var jag torsk. Jag slutade lyssna på hiphop, jag hörde Stones och bang – man blir ju som man umgås också.

Han lärde sig inte spela genom att spela andras låtar, utan lärde sig snabbt några ackord och började direkt skriva egna låtar på engelska.

”Det finns inte nån i min släkt eller familj, rent historisk, som nånsin lämnat Sala. När jag drog så var det bara, ’han kommer tillbaka.’”

Någon vecka innan intervjun skjuts en 25-årig man till döds inne på krogen i den pågående gängkonflikten. På skivan gör han en cover på Yasins låt "Rap är ingen konst" med slutraderna: "Du kommer läsa om en skjutning i dag/vet du vad, rap är ingen konst det är bara rap".

– Jag träffade ett musikkollektiv i Sala, ett utbrytargång som startade band och som jag till slut vågade börja hänga med. Det var sen vi som flyttade.

De var ett gäng från Sala, två band, som drog mot Stockholm och flyttade ihop en fyra i Rissne.

– Det tog lång tid innan jag tog mig in till stan.

Det var där i lägenheten bandet Southern Skyline formades. De höll på mellan 2007 till 2012 och släppte några singlar, han skrev det mesta av musiken. De turnerade lite i Kanada och USA, men det fanns ingen scen i Sverige för den typen av countrymusik då, americana var vid tiden ett okänt begrepp i Sverige.

– Jag jobbade på en förskola, ett familjekooperativ i Midsommarkransen. Det var mycket kultur, så inte som en vanlig förskola, det skulle jag inte palla.

Under några år efter Southern Skyline var han kontrakterad som låtskrivare hos skivbolaget Universal. Han fick ett förskott han kunde leva på ett tag och hjälp med kontakter

”Jag mår ju utan tvekan bäst i mitt liv när jag skriver, det är därför jag gör det så mycket.”

och push, men upptäckte snart att det inte var för honom.

– De hör av sig och säger att ”den här artisten vill testa att skriva med er”. Och så kommer det ner från bortskaamd skitunge med en Mac och börjar snacka toplines, och så ska man känna att det här är fett, det här är bra...

– Ibland var det jättefina samarbeten, men det där var inte min grej riktigt.

Han var bland annat med och skrev ”Scarred For Life” till Sabina Ddumba, ett samarbete han gillade men som av olika anledningar sedan inte fortsatte.

Tid går, det händer en del personligt i hans liv.

– Det var speciellt att sen bli ensamstående, fattig musiker, jag fick första barnet när jag var tjuogoett.

Och han känner mer och mer att han vill göra sin musik, country på engelska, uttrycka sig som sig själv. Vara sig själv.

– Jag mår ju utan tvekan bäst i mitt liv när jag skriver, det är därför jag gör det så mycket. Så fort barnen drar varannan vecka börjar jag jobba, det är tydligt uppdelat, det går inte att göra annat.

– Det blir en balans. Utan mina barn hade jag nog... de är min balans.

Henic Hammarbäck jobbar i dag på en förskola, men känner mer och mer att han närmar sig vägskalet då han inte orkar det längre.

– Ju mer det blir med musiken, desto svårare blir det att orka med jobbet. Jag känner en stark press att jag måste ifrån det här jobbet. Jag kan inte jobba heltid på förskola, ha tre barn, hålla på med musiken och turnera... Det går inte.

Men det är ett svårt val. Det blir liksom ett glapp innan det går att leva på musiken.

– Det enda jag räknar på är hur mycket pengar jag måste ha in – den här fucking räntan, tre barn – och hur mycket jag måste ut och spela...

– Beroende på hur skivan går, jag vet inte vad som kan hända med gaget om skivan går bra, det är en hypotes, men jag kommer behöva åka duo mycket i början.

Henric Hammarbäck går ut och tar en snabb cigg, ställer sig en bit ut på trottoaren precis till vänster om entrén.

När han kommer tillbaka in pratar vi om texterna igen, om det valda perspektivet och den poetiska verkshöjden i dem. Om användandet av ord som säll och konkarongen och orerar, vilka blandas med uttryck som baxar, tjack, spliff och gnetar.

– Jag har börjat tycka om att bara skriva, att inte göra musik till. Vilket gjort att jag närmat mig poesin. Tidigare har jag tyckt poesi varit lite skitnödigt, inte känts så intressant för mig, inte känt att jag fattar det. Men jag har ju förstått att det bara är okunskap. Så poesi har blivit spännande ju mer jag tar ut svängarna i mitt textförfattande. Men jag kan inte så mycket.

Tomas Tranströmer, Mattias Alkberg och ”en ung tjej som slog igenom så jävla hårt nyss, fick en bok av henne av en vän men glömt vad hon heter”, är något av den poesi han läst på senare tid.

– Viktigt att påpeka att säkert hälften av låtarna på *Skälva* är skrivna med en jättegod vän till mig som heter Jonas Ahlgren. Han är framför allt poet, dock inte utgiven, vilket är en historia för sig.

Sjungandet i kyrkokören hemma i Sala hörs i de noggranna körarrangemangen. Som han sjunger själv.

– Jag har tänkt på det mer och mer när jag blivit äldre, kyrkokören var ju fantastisk när det kommer till stämmor.

26 september kommer *Skälva* ut. Först var det tänkt att göra en dubbelskiva, men i stället släpps den redan inspelade skivan *Efterskalv* någon gång efter jul. Och det finns redan låtar klara – låtar på svenska – till en skiva som ska spelas in nästa år.

– I vår åker vi upp till Norravan, producenten Jonas Öhlund har ett ställe där uppe, och spelar in med fullt band, tar med grejer och mickar upp och gör livetagningar med band. Utveckla inspelningen av låtarna.

Han har varit ute och spelat nästan varje helg hela sommaren. Och mottagandet av de svenska låtarna har varit väldigt bra. Som ”Maggie Brown” – det var när han började spela den han kände av att det hände något i publiken.

– Den är lite speciell. Hon jag sjunger om, Maggie Brown, är inte särskilt känd. Hon är med i soundtracket till en film som heter *Searching for the wrong-eyed Jesus*. En bit in i en låt kommer hon. Och just den grejen – hennes röst där i låten – lyssnade jag och min exfru sjukt mycket på, spelade fram låten dit. Temat i texten är att jag inte hört låten på länge och den kommer på hemma.

Han lägger höger hand över hjärtat för att understryka hur hennes röst känns att höra.

– Det är ju ingen musik som slagit för den breda massan, men det är första gången jag hört folk sjunga med, som i ”Maggie Brown”. Det är stort i Stockholm. Men målet är att nå ut mer, att flera ska förstå och gilla det. ■

Henric Hammarbäck

■ **Bor:** Hägersten

■ **Ålder:** 38 år.

■ **Gör:** Country-musiker, jobbar på förskola. Har släppt några singlar och två hyllade countryskivor, *Broken live on 2021* och *Country Songs 2023* på engelska. Har bland annat skrivit låtar med David Ritschard och Daniel Hollow. Och ”Scarred For Life” till Sabina Ddumba.

■ **Aktuell:** Med första skivan på svenska, *Skälva*, som kommer 26 september. Den föregås av tredje singeln ”Gemenskap” som släpps 6 september. En andra skiva med svenska låtar, *Efterskalv*, är redan inspelad och beräknas komma ut någon gång första kvartalet 2025.

SIRENERNA

*Hör sirenerna i natten
då vi gömmer våra kroppar
i stora kläder,
vänder ansiktena mot fasaderna
för att inte träffas
av ljuset.
Låt mörkret skyla våra sårkanter.
Ge mig din nyckel.
Färden går genom stenlagt landskap
och vi vilar oss i en marmorsal,
ögon utan tal.
Lyssna till blodets bana
genom kroppen,
genom vinden lever du.
Lever du?*

*Ben skrapar mot ben,
knäpper i skelettet
en skorv söker sig till vatten.
Flyter du?*

*Skarven breder ut sina vingar
och med låtsade tårar
böjer du dig för det karga,
stråna i vassen skär dig blodig,
kylan stöter dig bort,
stel blir hjärnan otänkbar
trög.*

LO

TAPPAD

Har du blivit tokig, har du tappat det helt?
Du plågar dig själv du som alltid är glad och positiv,
trevlig och ambitiös, betar ditt ego charmlöst.
Du är en man brukade vara med.
Glans du betar dig mera som en svan,
glider på en räkmacka, jag gjorde dig för bekväm.
Jag duger mycket till när ditt saldo är på noll och
jag har full kontroll
bara du är nöjd och har din boll.

Nadja

EN JOBBIG NATT, DEL 1

Fallande tårar ett krossat hjärta. Här sitter jag, för allt jag hade är borta för evigt. Ännu en jobbig natt. Allt roligt vi hade, jag kände det så väl, någonting så djupt inombords. Dom sista dagarna har varit ett rent helvete. Ännu en jobbig natt. Kärlek, du slet min värld i tu, men jag kan inte fly.

Du berörde mig och höll om mig. Ännu

en jobbig natt. Jag kände igen din kropp, ditt hår och dina ögon. Men du är någon annans tjej för alltid. Älskar så djupt men inte mig. Världshav fyllda av tårar och berg fulla av smärta.

Mina ögon är ledsna varje gång. Det blir en jobbig natt. Tala om för mig vad som gick så fel. Tala om för mig varför. Hur ska jag kunna träffa dig igen?

Ännu en jobbig natt.

Markku

MÖTET

På en bänk sitter en man som har druckit sprit. Det går en kvinna förbi, hon vänder sig om och han ropar "kom hit". Hon funderar en stund men tar sitt beslut och går och sätter sig bredvid honom. Molnen svävar förbi, solen lyser lite då och då, människor går förbi, sneglar till på mannen som börjar bli lite berusad. Dom börjar prata, diskuterar det mesta. Trots att det är första gången dom träffats blev det en bra stund. Efter nån timme säger kvinnan att hon måste gå. Då frågar mannen, "tror du jag skulle få kunna komma och hälsa på?". "Javisst", säger hon och ger sin adress och dom träffas ofta, sitter och pratar och absolut ingen stress.

Lena Freij

Illustration av Vickan Sjölund

SÄLJAREN L-O IN MEMORIAM

L-O, jag har sett dig ett tag, vareviga dag på redaktionen, men kände dig inte så. Du var alltid vänlig, så därför vill jag skriva några rader ändå. Papper knastra, tyger bollas runt. En knarkare rotar bland L-O' s gamla paltor och jox. En rätta kneps av en räva. Han bodde en tid under en bro, kan någon detta tro?

Han hade en hund, sedan tre tama rävar, de varnade honom i farans stund. Under en viadukt återfanns hans hemmarum, det hade bara ett tak och kortvägg, ett otillräckligt skydd mot väder och drägg. Han viftade med en tidning för att få den såld, sittande på sin rullator och rätt som det var kom det en kund. I tre decennier med tidningsförsäljning han strävar.

Han ville göra en resa, jag vet ej var, en bunt sedlar i fickan han spar, aldrig på banken, han tyckte att den bara tar. Han kom aldrig i väg på sin resa, på frågan varför, har jag inget svar. Gamle man, åttiosex år, Hade inga tänder, lätt som en fågel, åt som en fågel. Han var alltid så snäll kom och ville bjuda på det han hade i mat, ville prata om något han läst. Alltid så vänlig, ville vara vän. Han satt på samma ställen, tills en dag han aldrig skulle sitta där igen. Han leta pant under den långa turen, sen sov han den kort luren, ja, det ville han, men sov gjorde han i alla fall. Han var rädd att inte vakna, om han sov. Men Döden går inte att lura, och frågar inte om lov.

Jag vet bara att han dog vid Zinkensdamm på en bänk iklädd tidningsväst och dito allt. Det var i juli, just då livet ter sig som en varm och vänlig skänk då dog han, då livet ter sig som ljusast och mest givet. Allt gott till L-O, på färden efter jordelivet.

Ewa

Illustration av LO

SANDLÅDANS GRÄNSER

*Ett liv så kort
att det borde vara ett brott
att störa med ett krig.*

*Varför inte se planeten som ett land
och stjärnorna som sandlådans gränser?*

*En spade och ett skott
med en knallpulverpistol.
Allt för att vinna en nalle.*

LO

GULD

Kantarellen växer stor och gul.
Jag är i skogen, plockar dom,
är överlycklig, har kul.
Här svär man över att det regnar.
Ett par liter blåbär dimper ner
Allt som är blått, är en annan sak
jag ser, tänker vill ha fler.
Sedan kommer det något rött.
Känner jag börjar bli trött.
Vad är det där?
Jo, röda lingon både här och där,
kommer bli smaskens det här.
Tack skogen för att du finns.
I vinter, när det blir kallt,
är det just det här jag minns,

Magdalena 407

Med bussarna vid Stadsgårdsterminalen och pråmen på plats, kan man börja riva den tidigare provisoriska bussterminalen och inleda anläggningsarbetet inför överdäckningen av Stadsgårdsleden – den sista stora entreprenaden vid Slussenbygget. Nästa år invigs Mälarterrassen. För varje dag nu blir ritningen för återstoden av Slussenbygget allt mindre.

SLUSSEN

Text **Ulf Stolt** Foto **Magnus Sandberg**

Det blir en bit att gå nu i ett drygt år för resenärer som ska ta bussarna till Nacka och Värmdö - ner med trappor eller hiss bredvid Katarinahissen och sedan gångtunneln utmed kajen och bort till Stadsgårds-terminalen. Av- och påstigning till bussarna sker på samma sida utmed terminalen, sedan vänder bussarna ute på pråmen.

Cykelbanan är dragen utmed pråmen för att cyklisterna inte ska korsa två körbanor.

När den nuvarande tillfälliga bussterminalen är flyttad börjar man riva byggnader och konstruktioner och inleder anläggningsarbetet inför överdäckningen av Stadsgårdsleden ut mot Fotografiska, vilket beräknas ta cirka två år.

Det är den sista, stora entreprenaden i Slussenbygget, värd cirka 2 miljarder.

Bakom planken under Guldbron byggs nu de två restauranger - en lite finare, en lite enklare - som öppnar nästa år i samband med att Södermalmstorg öppnas. Tanken är att de ska hålla öppet en bit in på kvällen och därmed göra platsen befolkad.

Nästa sommar öppnar Mälarterrassen, trapporna ner mot Vattentorget och Gamla stan blir tillgängligt och den västra sidan av Slussen är då på ytan klar. Det som återstår är att bygga klart handelsplatsen under markytan med butiker, restauranger, caféer, service och där man kan ta sig vidare till både tunnelbanan och bussterminalen i berget.

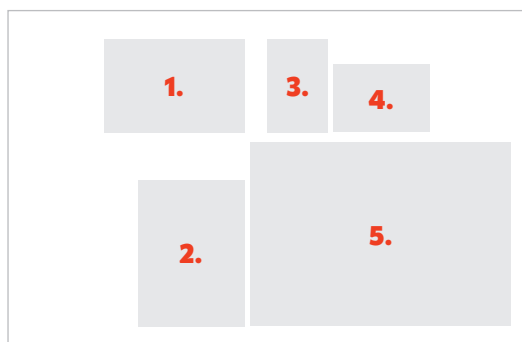
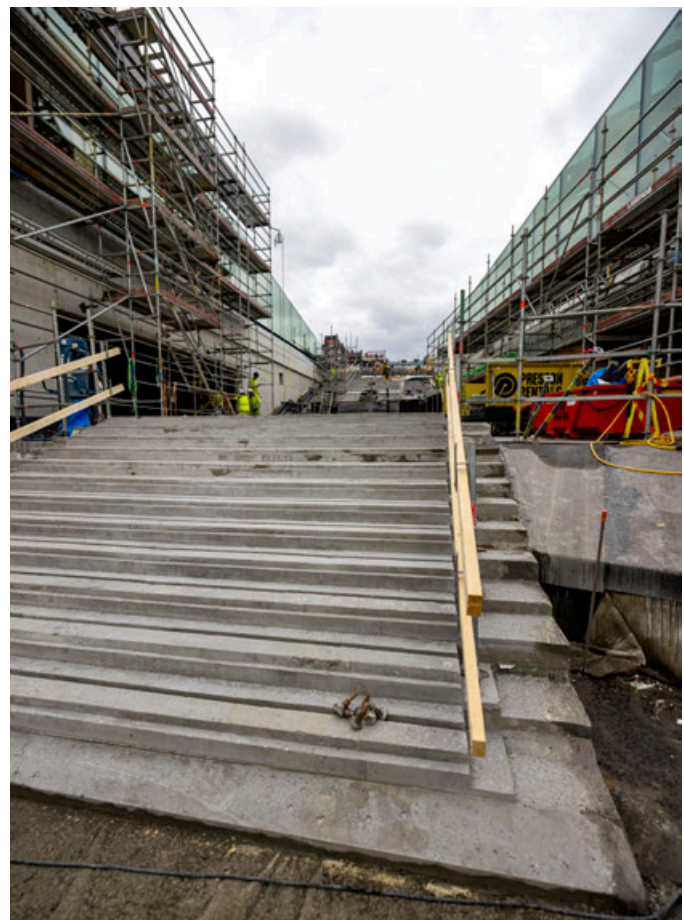
Granit ska läggas, 44 000 kvadratmeter. Trappor byggs. Sittgradänger. Glas ska monteras klart. Inne i berget står hiss och rulltrappschakt klara i väntan på montering.

För nionde året i rad är Situation Sthlm i byggropen, 09.00 tredje fredagen i augusti. ■

1. På Södermalmstorg blir det sittgrupper och planteringar med träd, både svenska och utländska sorter, buskar och rabatter. På Slussen har det lagts 44 000 kvadratmeter granit, som man tagit från stenbrott i norra Skåne och i Bohuslän. Materialet är hållbart, slitstarkt. Under graniten ligger olika grovlekar av grus samt ett tätskikt av asfalt, ett fullt ytbärlager som det kallas. Den bågatta smågatstenen vid husen på västra sidan har lagts ny nu.

2. I trappstegen ser man spåren där markvärmerna ska dras, för att hålla trapporna snö- och isfria under vintern. Trapporna ner från Mälarterrassen binder ihop Slussen med Vattentorget och Gamla stan. Det går cykel- och gångbanor framför trapporna, men inte mer befolkade än att man tror det kommer fungera utan trafikljus.

3. De tonade glasrutorna monteras. Vid toppen av trappan i bakgrunden har man full utsikt över hela inloppet till Stockholm. Där uppe passerar gång- och cykelbanorna från Hornsgatan och Götgatan för de som är på väg ner mot city. Skylliften står på en platta för att inte sjunka ner i marken, då yt- och anläggningsarbetet inte är klart.

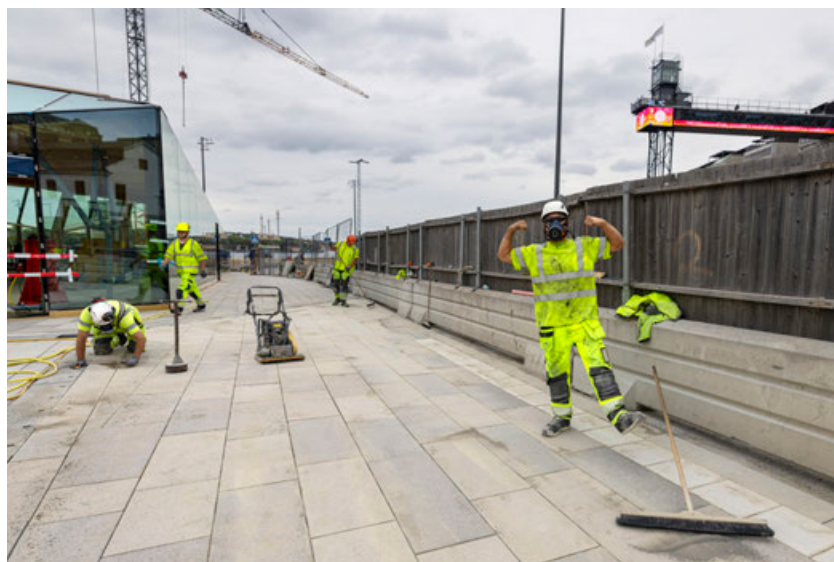
4. Entrén in till den västra paviljongen på torgplanet kommer att, som alla dörrar in till paviljongerna, ha automatiska skjutdörrar. Träkonstruktionen är en kontrast till glaset och graniten och stommen är gjord av limträbalkar. Trä är också väldigt hållbart. Från det övre planet i paviljongen går det att ta rulltrappa eller hiss ner till markplanet och gå ut där.

5. I de båda paviljongerna kommer det att vara restauranger och caféer. Det lutande taket ger maximalt ljusinsläpp. De lite tonade glasrutorna gör att man håller ute värme på sommaren och stänger ute kyla på vintern. När man går trapporna ner kommer man, i sitt perifer seende, urskilja Gamla stan som reflekteras i glaset, samt himlens färg på de lutande glaskilarna av taket. Förberedelse för plantering av det gröna taget pågår. På sidorna av trappan blir det sittgradänger.

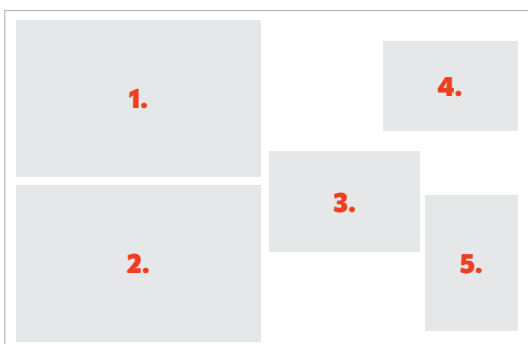

1. En del av handelsplatsen under jord. Där bilden är tagen befinner vi oss ungefär under Katarinahissen. Härifrån kan man sedan nå alla delar av Slussen utan att gå ut igen, man kan ta sig till bussterminalen i berget eller till tunnelbanan, eller om man väljer att gå ut och gå över Vattentorget mot Gamla stan eller bort under Guldbron och ut mot Nacka. Butiker och service i tre etage.

4. Man vet att man befinner sig på en byggarbetsplats på Södermalm när flera av jobbarna sjunger med till "Just i dag är jag stark" från en radio på ett betongblock, och en av dem jonglerar med kvasten och poserar för fotografen när han passerar.

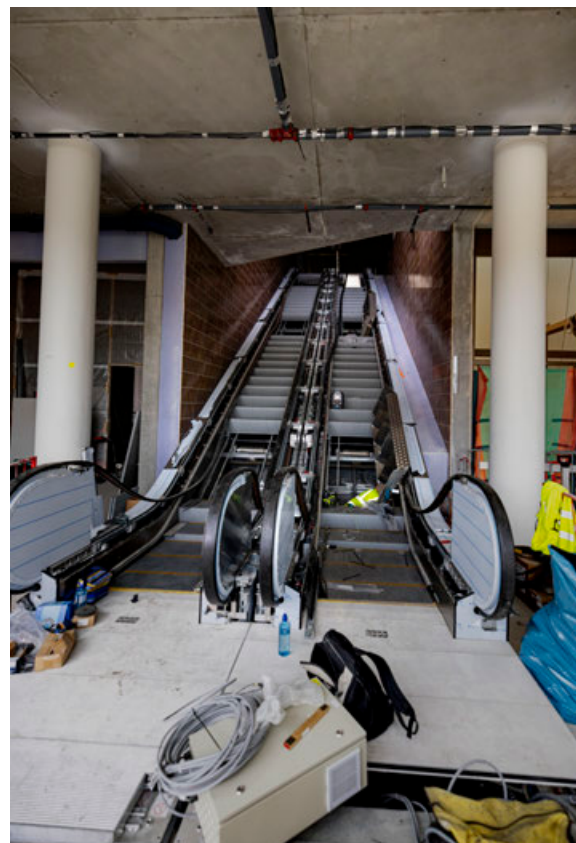

5. Rulltrapporna från torgytan uppe vid Märterterrassen till entrén till handelsytan från markplan och utgången mot Vattentorget. Precis till vänster om de vita pelarna kommer hissarna att komma ner. Kaklet man klätt väggarna med har tagit inspiration från färgskalan som tidigare fanns i gångar och utrymmen i den gamla Slussen.

2. Man har tagit fram ett data-program som konstruerat ritningen till graniten man klär in fasaderna på Slussen med så att mönstret aldrig upprepar sig. Idén kommer från gamla tiders så kallade fattigmans-trappor, då man tog de naturstenar man hade och byggde med, då blev mönstret aldrig detsamma. Ovanpå graniten ska läggas en rostfri plåt för att tätas och på knopparna man ser sticka upp ska det monteras ett träräcke. De svarta trappstegen först och sist på varje etage är till för att ge människor med nedsatt syn orientering.

3. Pråmen där bussarna nu under ett drygt år kommer att vända, efter att ha släppt av passagerarna utmed Stadsgårdsterminalen. Markvärme och asfaltering av pråmarna har gjorts på plats. Valet att lägga cykelbanan utmed pråmen är för att cyklister inte ska behöva korsas två körbanor. Det kommer inte att vistas några resenärer på pråmen. När underhållsarbetet är klart börjar man överdäckningen av leden ut mot Fotografiska, och byggandet av Katarinaparken.

Man ser en kraftig ökning av syntetiska opioider. Och oron för nitazener är påtaglig då de är ännu mer potenta än fentanyl.

ISTOCKPHOTO

Narkotika. Heroinet på väg att försvinna. Stor oro för farligare syntetiska opioider – nitazener.

FÖR 1,5 ÅR sedan förbjöd talibanerna odling av vallmo i Afghanistan, där majoriteten av allt heroin kommer ifrån. Det har gett effekt på heroinmarknaden, även i Sverige.

– Det är svårare att få tag på heroin. Med den utveckling vi ser kommer heroin att försvinna med tiden, säger Martin Petersson, sakkunnig på Tullverket.

I stället dyker allt fler syntetiska opioider upp på marknaden, vilket märks i beslag hos Tullverket.

– De senaste två åren är det en kraftig ökning av tramadol. Oxycontin har också ökat. En period kom det mycket fentanyl men det har stabiliserat sig. Det

vi oroar oss för nu är nitazener, som kan vara ännu mer potent än fentanyl.

I Europa och USA ligger nitazener bakom många överdoser och dödsfall. Enligt Rättsmedicinalverket har nitazener ensamt eller i kombination med andra substanser även orsakat dödsfall i Sverige.

I Norge har man börjat se en trend och tullen i Sverige har gjort beslag.

– Det hela är väldigt oro-väckande. Vi har gått ut med en varning och även varnat våra tjänstemän. Man kanske tror att det är nåt annat, såsom Oxycontin, men så innehåller det nitazen.

JENNIE GEJEL PÅ Brukarföreningen Stockholm berättar om en oro bland medlemmar.

– Heroinkrisen kan drabba brukare hårt och människor blir stressade. Det finns väldigt farliga syntetiska preparat på marknaden. Risken är att vi får se nåt som liknar fentanylvågen 2014-2017 då väldigt många människor avled.

Ett problem brukarna har är att veta säkert om den drog de tar innehåller något annat. Brukarföreningen skickar ut fentanylstickor till de medlemmar som vill ha. De visar om det finns fentanyl i en drog, men de varnar inte för nitazener, enligt Jennie Gejel.

Jennie Gejel

– Vi har sett en ökning av skador hos intravenösa brukare. De berättar att de har fått en brännande och svidande känsla när de tagit drogen, fått värk och blånader. Första fallet var i december och sedan har vi fått flera rapporter. Skadorna beror inte på fentanyl. Det är spekulativt vad det beror på.

De personerna har kontaktat vården i tid. Där har det visat sig att de fått en vävnadsskada.

– Venen kollapsar och lägger av. Det kan leda till sämre mobilitet och känslobortfall. Man kan behöva amputera en arm. I värsta fall kan det leda till döden på grund av sepsis, säger Jennie Gejel.

Brukarföreningen har sedan i mitten av maj fått rapporter om personer som fått överdos av den dos som de vanligtvis brukar ta.

– Det är erfarna brukare som är gamla i gemet och som inte brukar få överdoser.

Några har varit svåra att väcka med motgiftet naloxon, vilket Jennie Gejel menar tyder på att det inte är heroin.

– Det har inte hjälpt med en dos naloxon, inte heller med två eller tre.

Hon önskar att de hade teststickor för nitazener. De finns i USA, men Brukarföreningen har inte lyckats få dem levererade till Sverige.

”Risken är ju att vi får se nåt som liknar fentanylvågen 2014-2017 då väldigt många människor avled.”

POLISEN I STOCKHOLM har också märkt av heroinbristen.

– Gatupriset för heroin har ökat. Heroin sinar och skiftet verkar gå mot syntetiska opioider, säger narkotikapolisen Lennart Karlsson.

Han säger samtidigt att Stockholmspolisen inte har mycket resurser att lägga i ”den miljön”, på grund av fokuset på skjutningar och gängkriminalitet.

– Vi måste förstå läget vi har. Barn i Stockholm har vapen för att mörda. Polisen avbryter våldsdåd varje vecka.

På Stockholms narkotikamarknad upplever han att kokain ökat mest det senaste året. Också att det är mycket av opioidläkemedlen Buprenorfin och Oxycontin i omlopp.

– Metonitazen har vi inte sett ett genomslag av i Stockholm. Men det har upptäckts i södra

Sverige och för bara nån vecka sen såg jag att Karlstad varnade för metonitazen i falska tabletter. Det är just falska tabletter som har gjort att fruktansvärt många har dött i USA. Risken är att överdoserna blir vanligare även här. ■

NITAZENER

■ Nitazener är en grupp starka syntetiska opioider. Metonitazen är en av dem.

■ De utvecklades på 1950-talet som ett smärtstillande läkemedel men var så potent att det aldrig har godkänts för medicinsk användning.

■ Nitazener kan injiceras, inhaleras eller sväljas.

■ Det största beslaget i Sverige gjordes 15 november 2023 i Karlskrona. 3 102 falska läkemedelsförpackningar var märkta Oxycontin, i stället innehöll de metonitazen.

”Heroinet har blivit sämre och sämre”

Situation Sthlms säljare Tomas Liljebriink började med heroin för många år sedan. I dag använder han ibland heroin och ibland buprenorfin. **Märker du av heroinbristen?**

– I alla fall bristen på bra heroin. Det finns mycket dåligt och smutsigt heroin i omlopp. Heroinet har bara blivit sämre och sämre. När jag började använda fanns det vitt heroin och sen gick det över till brunt. Sen började det spädas ut. Det har jag själv märkt av.

Det är nu cirka tio

Tomas Liljebriink.

år sedan fick sin första och enda överdos. Han kände direkt att det var för starkt.

– Jag stod i en park och tog tre steg bakåt, sen svimmade jag och slog i marken. Vi var två som hade tagit. Jag trodde det var kört. Fyra-fem timmar senare

vaknade vi. Jag tror att det var fentanyl i heroinet. Det är en skillnad på känslan.

Fråga: Känner du dig orolig för att en drog ska innehålla nåt annat?

– De flesta försäljare vill inte att deras kunder dör, de vill att de kommer tillbaka. Jag känner också personen som säljer och känner igen tabletterna. Jag är inte orolig att det är nåt annat. Med heroin är det svårare att veta. Jag har kontaktat Brukarföreningen för att få fentanylstickor så att det går att testa om heroinet innehåller fentanyl.

THAIS DESPONT

Gatans lag i fotboll till VM i Sydkorea

Den 21–28 september arrangeras Homeless World Cup i Seoul, Sydkorea. Sverige representeras av ”Gatans lag” där spelarna lever eller har levt i hemlöshet, missbruk, kriminalitet eller med psykisk ohälsa. Tova Rosenius från Stockholm är med i damlaget.

– Det ska bli superkul. Jag är taggad, men nervös. Det kommer att vara flera matcher om dagen. En ashäftig upplevelse blir det.

Hon har varit med i Gatans lag i Stockholm i två år. Hon spelade fotboll när hon var 6-12 år men berättar att det inte finns några krav på erfarenhet.

– Det är verkligen en plats där alla får vara med. Det finns de som

aldrig har sparkat på en boll och de som har spelat mycket. Det är en aktiv gemenskap. Det är skitkul och man utvecklas, både som fotbollsspelare och i mig själv.

Laget i Stockholm tränar en till två gånger i veckan, plus match. De är med i Korpen.

– Vi har varit till Skottland och Frankrike och spelat också. Jag tror aldrig jag har rest så mycket som med Gatans lag.

Vilka chanser har ni i VM?

– Inte stora. Det handlar mer om att ha roligt än att vinna. I fjol kom tjejerna 6:a av 13 lag och det var bra. Det brukar vara Mexiko, Rumänien och Chile som tävlar om prispallen.

Skapande för personer i hemlöshet

”På rätt kurs” är en utbildningsverksamhet för personer som lämnat eller är på väg att lämna missbruk och hemlöshet. Cirkelledare från Vuxenskolan besöker stödboenden och håller i aktiviteter. De finns även på Malm-skillnadsgatan 58 i en verkstad

två dagar i veckan tillsammans med Street Minds och Bostad först. Deltagarna kan göra allt från linoleumtryck till att måla och sy. – När jag skapar hittar jag nästyp av lugn och slipper bara va hemma och stirra i taket, säger Leo som deltar i verkstaden.

8 397

personer med beroendediagnos i Stockholmsregionen deltog i en studie vid Marie Cederschiöld högskola. De som var hemlösa hade 13,6 gånger högre risk att dö än befolkningen i allmänhet. De med ett mer stabilt boende hade 3,7 gånger högre risk.

12

av Beroendecentrums mottagningar har fått ny konst. Det ska göra miljön trevligare och konstguiden "Konstblick" leda till samtal och aktivera patienter.

ORD FRÅN GATAN

"I Sävja när Peter kom med Rositan. Sista april minns jag att det var."

I en dikt i # 186, februari 2013, hoppas Lena Freij att hennes vänner Peter och Lena stannar kvar på Kurön och kämpar med sitt beroende. De har delat liv och minnen. Nu hoppas hon de står ut.

NOSSIO NYHÖJ

Dag Rejving (Daggoparden) sålde Situation Sthlm sedan starten 1995.

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

"Vilken bra dikt du skrivit! Otroligt bra innehåll, frasering och rytm."

"Första gången jag köpt Situation Sthlm och läste hela tidningen. Intressant att läsa om Stockholm utifrån ett annat perspektiv."

"Kul att köpa från mannen på omslaget – och snyggt hår!"

"Jag har sett dig på Slussen varje morgon på väg till jobbet så i dag fick bli dagen då jag köpte en tidning."

"Det har varit ett sätt att hjälpa, men det har också hjälpt mig mycket att lära mig svenska."

Alla svar förmedlas till respektive säljare.

Säljaren Christopher tackar för köpen den här månaden och ser fram emot nästa månads försäljning.

In memoriam: Dag Rejving

Dag Rejving började sälja Situation Sthlm 1995. Han är den enda person som sålt varje nummer av tidningen sedan starten.

När tidningen en kort period vintern 1995 stod utan lokal och distribuerades från Medborgarplatsens tunnelbanestation övermattade Dag Rejving i någon av lekstugorna i Björns trädgård.

Motorer var hans stora intresse.

I Situation Sthlms reklamkampanj "Drömmar" medverkade han med en bild när han skjutsade sin mamma på sin första moped.

Han skrev regelbundet texter på sidorna Med egna ord i tidningen, både kortare tankefrön – "Är en pannkaka rund eller platt?" – och längre texter om händelser och episoder i sitt liv, om jobb och semestrar, resor och barndom. Han

signerade emellanåt sina texter med "Daggoparden". Han medverkade med texter i båda "Med egna ord"-böckerna som Situation Sthlm givit ut, 2008 och 2015.

Efter många år av hemlöshet ordnade han till slut, på egen hand, en lägenhet i Högdalen. Det var där han hittades död i början av juni.

Dag Rejving blev 68 år gammal.

ULF STOLT

Kvinnofridslinjen är en stödtelefon för dig som är utsatt för hot, våld eller sexuella övergrepp.

Ingen fråga är för liten

 020-50 50 50
Kvinnofridslinjen

VILL DU VETA MER? BESÖK GÄRNA KVINNOFRIDSLINJEN.SE

Kvinnofridslinjen drivs av Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet och Akademiska sjukhuset på uppdrag av regeringen.

Sonya Lindfors
ONE DROP
12-13 september 2024

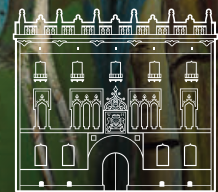
danssens hus

dansenshus.se

LIM-JOHAN OCH DEN UTOMORDENTLIGA ÄRLIGHETEN

22 MARS 2024 – 12 JANUARI 2025

Hallwylska museet

Företagsprenumeration

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på den här sidan? Kontakta oss:

HERMAN SUNDGREN
Tel: 08-545 953 94
Mejl: herman@situationsthlm.se

3d0 arkitekter ab

Abaton
 PRODUKTION AB

AB BERGSGATAN
 Handledning, Psykoterapi & Utbildning

THOMAS BODSTRÖM
 Thomas Bodström

Akademikerförbundet SSF

ANDERS BODIN FASTIGHETER

APHOS

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

ARVET

M Ekholms
konsultjänst AB

playground

Parkman
Det personliga parkeringsbolaget

STAGEFRIGHT
STAGEHANDS & MEDICS

TL BYGG

OW WALLFAST

m3 BYGG

PRECIO
fishbone

PASSION for HOMES

Stockholms Bulkhamn

L

WENANDERS

Mekonomen

preem

SAHRA

Stockholmshem

Trona
Patentrådgivning AB

YTTEC
SLIPAR LAGAR BETONGGOLV

MEMFIS

Development

SAMTRANS

SVALNER

Trophi

ZANERIX

Miljöhuset
I STOCKHOLM AB

PROLEGIA
Trygghet vid säkerhetsprovning och rekrytering

Sandart&Partners

Svenska kyrkan
ENSKEDE-ÅRSTA FÖRSAMLING

TURLOCKS
MÅLERI

MIKAs
Etabl. 1986
STOCKHOLM

Propeller Trim
SERVICE & FÖRSÄLNING

SBAB!

Svenska kyrkan
GUSTAVSBERG-INGARÖ

TYRÉNS

Q

Q-GRUPPEN

SECURITAS

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

Tysk-Svenska Handelskammaren
Deutsch-Schwedische Handelskammer

MÄNNISKORÄTTIS-
ADVOKATERNA

RAMBOLL

seko
SERVICE- OCH
KOMMUNIKATIONSFAKETT

Svenska kyrkan
VANTÖRS FÖRSAMLING

Vasakronan

netlight

SKB
Stockholms Kooperativa
BOSTADS FÖRENING

SHIS Bostäder

SVENSKT NÄRINGS-
LIV
COOPERATION OF SWEDISH ENTERPRISES

VERGENTA

norrenergi

SKÄVVSJÖHOLM
konferens & möten

SIGNALISTEN

W

vesterlins

NACKA STRAND DENTAL

Sorundahallarna

Sjukhusläkarna
FÖR UNDERSTÖDSFONDEN SAMT
WENNERSTRÖMS DONATIONSFOND

Swedfund

VISION

NYFORS

RAMIRENT

SKANDINAVISKA
GP
Gasprodukter

Swegon

VårOmtanke

nytida

RETURPACK

Skarpnäs
gården
H-huset

Sympa

VÄDURENTIO AB
SEHUC AB

OSCARS
TEATERN

RIVAL

SK
SÖKVIKT & KONRADSSON
RÖRINSTALLATIONER AB

SYSTEM
BOLAGET

V

PALMÉR
REDOVISNING AB

RÅDEK

SPARTOI AB

söder
Ländläkarna

Wärmex

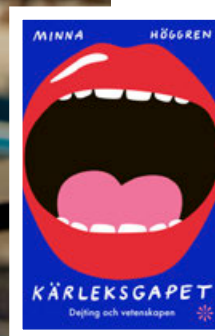
perido

ParaCom AB

Spoon

T&P^m

WALLENSTAM

MINNA HÖGGREN:

"Att kärleken är oförklarlig stämmer inte"

Journalisten Minna Höggren har djupdykt i ämnet dejting. I boken *Kärleksgapet* söker hon svar inom vetenskapen, politiken och tekniken.

BOK Minna Höggren nöjer sig inte med enkla förklaringar. Inte heller med svaret att kärleken är mystisk och oförklarlig. Eller att dejting är personligt och att man behöver söka svaren inom sig själv.

– Många spenderar otroligt många timmar av sitt liv åt att

söka, finna och förlora kärleken, men också på att försöka förstå sig på den. Samtalet pågår ju överallt, i allt från busskurer till barer. Det påverkar människor och samhället. Det får vi fan ta på allvar.

It två år har hon djupdykt i ämnet dejting och kommer den 26 september ut med boken *Kärleksgapet – Dejting och vetenskapen*. Hon har sökt svar inom biologin, neurologin, psykologin, religionen, politiken, feminis-

men, sociologin och tekniken.

Termen "kärleksgapet" är hämtad från dejtingappen Bumble som nämner *the romance gap* i en reklamfilm.

– Bumble vill "make romance equal" och menar att man ska kunna överbrygga gapet genom att det är kvinnor som initierar konversationer på appen. Det är lite skratretande i och med att det har varit hundratals år av systematiskt förtryck och jag tror inte att det skulle upplösas

av att kvinnor skriver "hej, hur är läget?"

Hon berättar att mycket tyder på att människor rör sig längre ifrån varandra i allt från åsikter och ställningstaganden till ekonomiska klyftor och skillnad mellan land och stad.

– Gapet syns även mellan män och kvinnor. Dels det ideologiska där kvinnor rör sig mer åt vänster medan män åt höger. Men också när det kommer till utbildning. Det finns även det mer diffusa – två grupper som känner sig offergjorda av varandra. Ett destruktivt avstånd.

Ser dejting ut på ett annat vis i en storstad?

– Högutbildade kvinnor flyttar till städer medan män som halkar efter i utbildningsnivå oftare bor kvar. Det skapar ett överskott på kvinnor, och tvärtom på annat håll. Folk känner sig oftare ensamma i städer och är mer påverkade av det snabba och utbytbara i en storstad.

Boken har ett hetero-perspektiv men forskare menar att det finns att lära av samkönade relationer och queera dejtingmarknaden, framför allt när det gäller kommunikation. Minna Höggren ser också att vi skulle tjäna på att ta vår sårbarhet och osäkerhet på allvar.

Går det nånsin att bli klok när det gäller kärlek?

– Nåt "how to do" kanske man aldrig riktigt får, men att kärleken är oförklarlig stämmer inte. Det finns jättemycket forskning. Svaren finns. Jag tror snarare det handlar om att vi vill att svaret ska vara enkelt eller entydigt. Kärlek och dejting är komplexa saker.

MARIA HAGSTRÖM

Med föreställningen **”Peter. Tid”** fortsätter författaren, regissören och dramatiker Dmitri Plax att bearbeta det obegripliga – mordet 2019 på hans 16-åriga son Peter – och formulera sorgen och navigera i saknaden efter honom. Till grund för föreställningen ligger boken *Peter*, en över 600 sidor lång sorgeskript som utkom 2020. Kör och pianist, fadern spelas av Andreas Liljeholm. Premiär på Orienteatern 31 augusti.

Dramatikern Dmitri Plax.

A har premiär på Kulturhuset Stadsteatern Husby 7 september.

DANIELA SPIROSKA

Duktiga flickor i Husby

TEATER Tonåringarna Zahra och Elissa i Husby är bästa vänner. De gör allt tillsammans och delar samma dröm – att bli läkare. Om dem handlar teaterkomedin A.

A, eftersom de strävar efter – och får – A i alla ämnen. Tills en dag när det högsta betyget uteblir.

– Jag ville göra en berättelse som jag tycker saknas, om högpressterande tjejer i förorten. Min upplevelse är att tjejer inte får så mycket plats och sällan har huvudrollen, säger Nora Khalil, poet och författare som nu debuterar som dramatiker.

Hon har själv varit en ”duktig

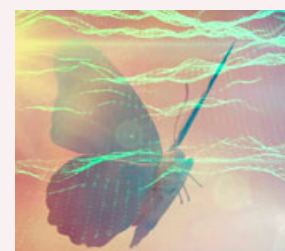
flicka”, likaså många i hennes omgivning.

– När jag pratar med tjejer om pjäsen så är det flera som säger: den handlar om mig.

En dag får Zahra och Elissa, som spelas av Imenella Mohamed och Helmon Solomon, en uppgift i skolan som leder till att både vänskapen och identiteten sätts på prov. Kanske är de inte så lika. Kanske har de inte samma dröm.

– Den ena funderar på om hon verkligen vill bli läkare och börjar ifrågasätta att vara duktig flicka. Vad är det hon vill egentligen?

MARIA HAGSTRÖM

PRESSBILD

Framtidens scenkonst på festival

SCEN ”Festival för ny dramatik” är en hyllning till nya dramatiker, samtidskommenterande texter och experimentella former för gestaltning. I år är temat ”framtiden”.

Dramalabbet, som arrangerar festivalen med Ö2 Scenkonst 12-15 september, upplever att scenkonsten befinner sig i en brytpunkt, där konst censureras på flera håll i Europa, samtidigt som många konstnärer gör motstånd.

En av festivalens föreställningar framförs av Mono-logakuten. Fyra dramatiker får under en vecka skriva en monolog utifrån en dagsaktuell frågeställning. Den tolkas sedan i blixtfart av lika många regissörer och skådespelare och slutar i ett monologmaraton.

MARIA HAGSTRÖM

8 ARKITEKTER

eller arkitektteam medverkar i Färgfabrikens utställning ”Arkitekter – åtta samtida undersökningar”. Fokus är att förbättra liv. En av dem väcker frågor om frihet och begränsningar i Stockholms stadsrum.

20

år. Så länge har Stina Wirsen ritat och hittat på – barnböcker, illustrationer, kakel, grafik, skulpturer, utställningar med mera. För att fira det kommer filmen *Vem är vem?* och sagsamlingen *Stina Wirsen ritat och hittar på*.

EN TIDPUNKT, ETT DATUM, ETT ÅRTAL, EN FILM

FILM Knappt tre år efter händelsen som för evigt kastade om **Carolina Sinisalos** liv träffar konstnären Petra Bauer och regissören Marius Dybwad Brandrud henne. Hon talar då på en manifestation, ”Säg deras namn”, som unga i orten

som sörjer sina mördade vänner organiserat.

Filmens titel – *Femton noll tre nittonde januari två tusen sexton* – är klockslaget då Carolina Sinisalos båda söner skjuts i sin trappupp-

gång i Akalla. En av dem dör, en ligger i koma i två månader och vaknar sedan upp förlamad från bröstet och ner.

Hon nås av beskedet om vad som hänt på sin bröllopsresa i Las Vegas.

För Carolina Sinisalo blir återvändandet till klockslaget ett försök att förstå. Och i lägenheten börjar en politisk rörelse ta form.

Filmen har premiär på Folkets Husby 6 september.

ULF STOLT

ISTOCKPHOTO

Trafikstörningen på bilden har ingenting med "Kommando Stoppa Sven Roland" och deras hot att ringa in falska trafikstörningar om han återgår i tjänst.

September 1990. Anonyma brev, slangforskning och exekutiv auktion.

I ETT GEMENSAMT brev attackerar SL och SJ Huddinge kommun för en serie graffitimålningar vid Stuvsta station, beställda av Banverket och målade av graffitikonstnären Sven Arne Hökenström tillsammans med några ungdomar. För SJ och SL är allt att anse som klotter. Och nolltolerans råder.

Lasse Berghagen spelar på Botkyrkadagen.

Stadsteatern i Stockholm drar

sitt flyttlass från Norra Latins skolgård med 22 ekipage genom stan och flyttar in i de nya lokalerna vid Sergels torg.

Stadshypotek höjer räntan för bostadsrätter till 14,75 procent.

Caroline Krook utnämns till pator primarus, den första kvinnliga i Sverige, vid Stockholms domkyrkoförsamling.

KSSR – "Kommando Stoppa Sven Roland", skriver ett anonymt brev till Radio Stockholm.

KSSR påpekar att trafikrapporteringen fungerat utmärkt under sommaren då inte reporter Sven Roland Engström arbetat. Om han återvänder i tjänst hotar KSSR med att ringa in falska trafikstörningar och annan trafikrelaterad desinformation.

LUFTEN I STOCKHOLM är renare.

Det beror enligt miljöförvaltningen på det senaste årets milda väder och kraftiga vindar.

Slangforskare från Stockholms universitet, som kartlagt 700 högstadie- och gymnasieelevers språk från förorterna Huddinge, Danderyd, Tensta-Rinkeby och Farsta, har kommit fram till att den mest genuina Stockholmsslangen just nu talas på Larsbodaskolan i Farsta.

Allt färre badar i stadens varmbadhus.

Gatukontoret tjänar cirka 2 400 000 per hockeysäsong på parkeringsböter utanför Globen. Varje matchkväll skriver lappisorna böter för cirka 60 000 kronor.

Bokade visningar med specialvakter inleds inför den exekutiva auktionen av Björn Borg och Loredana Bertés villa i Saltsjö-Boo i oktober. Den utstående skulden på sju miljoner till Fastighetsbolaget Arapt är alltjämt obetald.

Under de kommande fyra åren kommer arton tunnelbanestationer byggas om så de också kan fungera som skyddsrum. Ombyggnaden börjar med Mariatorgets och Tekniska Högskolans stationer.

Allt färre stockholmare får hjärtinfarkt, enligt epidemiologiska enheten på Karolinska sjukhuset. Man tror det beror på att färre röker och på ändrade levnadsvanor i stort.

En miljon biibesökare har sett *Pretty Woman*. Den går på tre biografer i stan, fyra föreställningar per dag.

ULF STOLT

1960 Operasångaren Jussi Björling – Luciano Pavarottis stora förebild – avlider på Siarö i Stockholms skärgård, 49 år gammal, av förmodad kammararytmi.

1992 Till följd av valutaspekulation havererar den fasta växelkursen. För att försvara kronkursen höjer Riksbanken under fem dagar marginalräntan till 500 procent.

1976 För första gången på 40 år förlorar Socialdemokraterna regeringsmakten vid valet. En borgerlig koalitionsregering bildas med Thorbjörn Fälldin som statsminister.

Thorbjörn Fälldin.

Ur arkivet: # 75, juli 2003

Nicke och Kenny från *The Hellcopters* är tillbaka i Vårberg. En löst sammansatt grupp med bland andra *Jordmoderkrigarföreningen/Amazoniska Valkyrian* ockuperar SVT:s gamla lokaler på Östermalm. Skansens Jonas Wahlström lyckades få ett skrotningsbevis för en bil utställt på en apa. *Planka.se* – mot SL:s spårar. Stefan Jarl och Lukas Moodysson med filmen *Terrorister – en film om dom dömda*. McDonalds på Slussen nekar hemlösa. Föreningen Stockholms hemlösa står utan lokal.

Östermalm släpper *Aldrig mer teater*, Jonas Kullhammar Quartet släpper *Plays loud for the people*. Och Annika Bryn debuterar med deckaren *Den sjätte natten*.

DETTA OM DETTA

Värt att veta om
vad som helst

Penningpolitiskt styrmedel

Priset för pengar

Vad du betalar i ränta har både med det rådande ränteläget att göra, Riksbankens styrränta och din banks utlåningsränta samt bankens bedömning rörande sannolikheten att du ska betala tillbaka lånet, baserat på hur mycket du vill låna och i vilken takt du kan betala tillbaka lånet. Och om det finns en säkerhet för lånet, exempelvis en lägenhet.

Under valutakrisen 1992 när Sverige, för att försvara kronans värde då den ansågs övervärderad, under några dagar höjde räntan till 500 %, myntade dåvarande Riksbankschefen Bengt Dennis det klassiska "The sky is the limit". Efter några dagar lät man kronan flyta – marknaden bestämde värdet på valutan – och kronans värde skrevs ner med 20 %.

Från januari 2020 till maj 2022 var Riksbankens styrränta noll. I dag är den 3,50 %.

"The sky is the limit"
Bengt Dennis, dåvarande Riksbankschef

500%

PÅ HÖRNET

En Stockholmare
mitt i steget

**KALLE STENSKOG, I HÖRNET
JOHANNESHOVSVÄGEN/
ÅRSTAVÄGEN.**

”Vanliga dricksglas jag såg på Amazon.”

Vad har du i kartongen?

– Glas. Köpt på nätet. Det är vanliga dricksglas jag såg på Amazon som jag tyckte var snygga. De andra börjar gå sönder när man har två barn...

Vad jobbar du med?

– Jag är skolkurator i Täby, så jag har aningen restid till jobbet... känns lite slitigt, tar en och tio enkel väg varje dag i kollektivtrafiken. Det är inte kul när Google säger till mig att jag rest fyrtio timmar och tio minuter på en månad.

TEXT **ULF STOLT**

FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Kalle Stenskog kan tyvärr inte jobba på tåget till och från arbetet, för i jobbet som skolkurator råder sekretess.

Det enklaste du kan göra för klimatet är att bara åka med.

Bra Miljöval

I mer än 30 år har vi haft gasen i botten. I vårt miljöarbete alltså. Det gör att du står upp för klimatet varje gång du reser med oss. Även om du har en sittplats. När du köper din biljett betalar du inte bara för att ta dig dit du vill. Du betalar också till vår planet.

Utan dig och dina resor hade vi inte kunnat satsa på helt eldrivna bussar till 2035. Utan dina resor hade vi inte kunnat ha 100 % förnybar el i allt som går på räls. Utan dig hade vi inte kunnat fortsätta gasa på i vårt miljöarbete.

Tack för att du lutar dig tillbaka och bara åker med på bussen eller tåget. Det är det enklaste du kan göra för klimatet.

Hammarby IF 1924

Allsvenskan firar 100 år och Hammarby IF var med från starten 1924. För att uppmärksamma jubileet har vi återskapat klubbens allra första allsvenska matchställ. Den unika tröjan finns till försäljning via Intersport.

HAMMARBY
FOTBOLL